בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאָרמאן

(פארטזעצונג)

דאָ איז ער, נאטירלאך, אויף געווען א איד. די דייטשע פּאליציי האט אויף אים שארף געהאלטן אז אויג, ווי אויף אלע רוסישע סטודענטן, וועלכע זיינען אין דייטשלאנד באוואכט געווען ווי ארעס־טאנטן; פון דעסטוועגן איז ער דאך אויפ־גענומען געווארן אין אויניווערסיטעט, וואו ער איז באלד באקאנט געווארן, אלס אייר־נער פון די בעסטע און טעטיקסטע סטו־דענטן.

נאר אין א געוויסן טאג האט מען אים ארויסגעטריבן פון אויניווערסיטעט ווי מען האט אים אמאל ארויסגעטריבן פון דער תלמוד תורה און פון דער ישיבה.

דאס איז געווען, ווען מאטהיאס שרע־דער, אן אנטיסעמיטישער סטודענט, וועלכער פלעגט אלע מאל אפּלאכן פון אידן, האט זיך געגומען באזונדערס צו העצן אויף די "שמוציקע רוסישע אידן".

שלמה ראנאוויז האט דעם "לעבער־וואורשטל" געהייסן האלטן דאס מויל, און די דאזיקע פרעכהייט פון ראנאוויז האט שרעדן אזוי אויפגעקאכט דאס ער האט אנגעהויבן זודלען די אידן און רופן זיי מיט אלע שמוציקע נעמען.

דאס איז געווען פאר די לעקציעס. די סטודענטן האבן זיך צעטייקט אין צוויי פיינטלאכע לאגערן. די קריסטלאכע, וועל־כע איז געווען די גרעסערע, האט פאר־שטייט זיך, אונטערשטיצט דעם אנטיסע־מיט. אפילו די כלומרשטע ליבעראלע קריסטלאכע סטודענטן זיינען אויך גע־שמאגען מיט שרעדער'ן און האבן גע־שמייכלט. פון די אידישע סטודענטן גו־פא זיינען אויך געווען מערערע, וועלכע האבן געהאלטן מיט די קריסטן. א טייל פון די דאזיקע אידן האבן געהערט צו די אסיימילאטארן, וועלכע האבן זיך גע־וואלט אונטער'חנפ'ענען צו די גויאים. אנדערע האבן איינפאך מורא געהאט און האבן געוואלט בלייבן פון דער וויינטנס.

אויף דעם אופן איז שלמה ראנאוויז געבליבן מיט נאר א קליין הייפעלע אי־דישע סטודענטן, וועלכע האבן צווישן זיך אפּגעהאלטן א שנעלע בראטונג. ווי אזוי שרעדער'ן צו פארשטאפן דאס מויל, אז ער זאל נאך אמאל ניט וואגן צו באלייר־דיקן די אידן.

"דער בעסטער מיטל אין קלעפּ" — האט ראנאוויז געזאגט, — איך וועל אים אויסזעצן די ציין און עס וועט קר־מען צו א געשלעג. מיר וועלן אפשר כאר־פּען עטלאכע קלעפּ מער, אבער זיי וועלן נאכדעם מורא האבן. זיי וועלן קריגן דעס־פּעקט פאר אידן.

— דאס גייט ניט, ראנאוויז, — האט פּיינטלאכע לאגערן. די קריסטלאכע, וועל־כע איז געווען די גרעסערע, האט פאר־שטייט זיך, אונטערשטיצט דעם אנטיסע־מיט. אפילו די כלומרשטע ליבעראלע קריסטלאכע סטודענטן זיינען אויך גע־שמאגען מיט שרעדער'ן און האבן גע־שמייכלט. פון די אידישע סטודענטן גו־פא זיינען אויך געווען מערערע, וועלכע האבן געהאלטן מיט די קריסטן. א טייל פון די דאזיקע אידן האבן געהערט צו די אסיימילאטארן, וועלכע האבן זיך גע־וואלט אונטער'חנפ'ענען צו די גויאים. אנדערע האבן איינפאך מורא געהאט און האבן געוואלט בלייבן פון דער וויינטנס.

אין דעם זעלבן אויגבליק האט אין דעם זאל אפּגעקלונגען א הילכנדער פּאטש. אויף שרעדער'ס באק זיינען געשטאנען צייכנס פון ראנאוויז'ס פינגער.

אין דער געקסטער מינוט האט זיך דער גרויסער אוניווערסיטעט זאל פארוואנדלט אין א שלאכטפעלד. עס האבן אנגעהויבן פליען אין די קעפּ ביכער, טינטערס — או אפילו שיך, וואס אייניקע סטודענטן האבן אויסגעטאן פון די פיס. דאן האט די גרויסע מאסע קריסטלאכע סטודענטן אונ־טער שרעדער'ס קאמאנדע זיך א ווארף געטאן אויף די אידן מיט א ווילדן ליא־רעם, מיט א טומל און מיט געשריי־ען: די קליינע הייפעלע אידישע סטודענטן וואלטן זיכער זיך צוריקגעצויגן און וואל־טען ניט געוואגט אנצופאנגען א געשלעג קעגן שרעדער'ס באנדע, וועלכע איז געווען פיל גרעסער און צאָל, אבער שלמה ראנאוויז האט אליין אויפגענומען דעם קאמף. ער איז ניט צוריקגעטראטן אויף קיין איינציקן טראט און האט זיך אפילו גארנישט אומגעקוקט, אויב זיינע חברים העלפן אים, אדער ער שטייט אליין אין פעלד. ער האט נאר געזעגן פאר זיך א גרויסע מחנה שונאים, קעגן וועלכע ער מוז זיך פארטיידיקן.

און שלמה ראנאוויז האט געשלאגן ארום זיך רעכטס און לינקס און ער האט געקאָסט אזוי ווי היי. עס האבן אויף אים געהאגלט קלעפּ פון אלע זייטן, אבער ער איז פון דעסטוועגן ניט אנטלאפן; נאר ער האט זיך אריינגעריסן אין מיטן פון די שונאים און אנכאפּדיק דעם אנפירער שרעדער'ן אליין, האט ער אים אויפגעהויבן בען אין דער הויך און אזוי ווי שפּיל־באל האט ער אים א שליידער געטאן אויף די קעפּ פון זיינע חברים, וועלכע האבן מיט א קלקה צוזאמענגעבראכן אונ־טער דער מענשלאכער לאסט.

דערזעענדיק די מערקווירדיקע מוט פון זייער חבר און זיין גבורה, זיינען די אי־דישע סטודענטן איצט צוגעשטאנען צו ראנאוויז'ען, און מיט זייער הילף, און מיט זייערע פרישע כחות האבן זיי איצט דעם שונא פאלשטענדיק צעשלאגן. צע־קיילטע און צעבייולטע זיינען אייניקע פון זיי געלעגן קרעכצענדיק, ווערנד דו אנ־דערע האבן מיט שטילע קללות זיך גע־ווישט דאס בלוט פון די צעקלאפּטע פּנים'ער און האבן געבראכט אין אדרע־נונג זייערע קליידער.

ס'איז געווען קלאר, אז שרעדער מיט זיינע חברים האבן ניט דערווארטעט אז די געשיכטע זאל זיך אזוי ענדיקן. זיי־ענדיק פיל מער אים צאל, און האבנדיק אויף זייער זייט די שטילע צושטימונג פון דעם רעקטאר, האבן זיי גארניט דער־ווארטעט אז די אידן וועלן וואגן זיך אריינצולאזן אין א קאמף. זיי האבן פיל מער געגלויבט אז די אידן וועלן אנטלויי־פען, אדער זיי, די דייטשן, וועלן דעם אידישן "לומפּן־פאק" באלד גוט אויס־פּאטשן און ארויסשמייסן פון אוניווער־סיטעט, און איצט האבן זיי גאר דערזע־ען די אידן אלס זיגער.

— און ווער האט די פארפלוכטע אי־דען גענעבן דעם זיג ?

איין און איינציקער — שלמה ראנא־וויז !

און דער צאָרן פון די אנטיסעמיטישע וויינציקער האט געברענט אויף דער צאָרן סטודענטן איז געווען אן א גרעניץ. ניט פון דעם רעקטאר, פּראָפעסאָר האפּע, וועלכער האט דער אידישער דעפּוטאציע פריער טעאָרעטיש באוויזן אז אידן דאר־פען ארויס פון דייטשלאנד און פון דעם אוניווערסיטעט.

(פארטזעצונג קומט)

גערופן צו דער באר

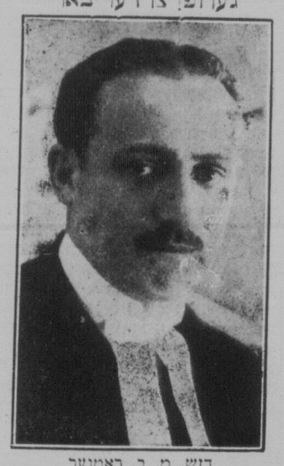

דזש. מ. ב. ראטנער

וועלכער איז גערופן געווארן צו דער באר מיטוואך, דעם 7טן אפּריל, 1930, פאר דזשאסטיס אדאמסאן.

מר. ראטנער איז זייער אן אקטיווער געזעלשאפטלאכער טתר און איז א די־רעקטאר פון דער תלמוד תורה און פון דער אידישער אינדאסטריעלס בייוראָ. ער האט געראטן א בריליאנטענע מאריעדע, לערנענדיק אין דער סט. דזשאנס הייי־סקול, אין מאניטאבער אוניווערסיטעט און אין דער מאניטאבער געזעץ שול. ער האט אויך געגומען א ספּעציעלן קורס אין קרימינעלע געזעצן און קרימינאלאגיע אין אוניווערסיטעט פון מאוטרעל קאליפארניע.

מר. ראטנער האט געגומען אן אקטיוון אנטייל אין ספּארט ווען ער האט שטו־דירט אין אוניווערסיטעט און ער איז א מיטגליד אין דער י. מ. ה. א. ער איז דער זון פון מר. און מרס. מ. ראטנער פון עגד־ריום סטריט, גוט באקאנטע תושבים אין ווינניפעג. מר. ראטנער איז איצט א מיט־גליד פון דער נייער פירמע פון דייוויד־סאן און ראטנער, 406 ווענינג בילדינג, פאר־טערדזש עווענוי.

מאדאם נעמי
ספּעציאליסטן
אין נעמאטע צום
מאס
קאָרסעטן
און
קאָרסעלעטס
אין די נייסטע
סטיילס
און פיטינגס
דאקטוירים'ס
צושריפטן
אויסגעפילט.
פריוזן
זייער מעסיקע
MDME NEMY
506 SELKIRK AVENUE
אנטקעגן פעלעס טעאטער

אויב איר האט וואס עס איז צו פאר־ריכטן, אדער עפּעס איבערצומאכן אין אייער הויז אדער בילדינג, רופט מיר. 35 יאר עקספּיריענס אין דער ארבעט. צופרידנהייט גאראנטירט.
מעסיקע פריזן.
A. B. DESROCHERS
Phone 52 499 1226 Main St.

מעדיקו־וויטיק

ענדיקט זיך אין איין מינוט

"נעמאכט א סוף צו ברענונג און וויטיק פון פּיילס אין 1 מינוט מיט "סוטהא־סאלווא", שרייבט 5־טי. סירס. "דאס בלוטן האט אויפגעהערט, פּיילס פאר־שווינדן שנעל. אויסגעמידן אן אפּעראַ־ציע". באקומט מאמענטאלע רעזולטאטן היינט. ביי אלע דראגיסטן.

שילערנס פון אסתר סירקין ציי־כענען זיך אויס אין מאניטאבא מוזיק פייערונג

סיליע ארענשטאק

יונגע שילערן פון אסתר סירקין, גוט באקאנטע פּיאנא לערערן אין וויניפּעג, האט געקראָגן דעם צווייטן פּרײז אין עלע־מענטארן פּיאנא קלאס מיט 87 צייכנס, אין וועלכן 92 קינדער האבן זיך באטייי־ליקט.

די אנדערע שילערנס פון מיס סירקין, וואס האבן געקראָגן הויכע צייכנס אין דעם זעלבן קלאס זיינען: עני ועגפער, 85 צייכנס, רוט לעווין, 84 צייכנס, סיל־וויא נאכט 76 צייכנס. דער "אדזשודיקיי־טאר" האט געלויבט זייער שפּילן פאר זיי־ער גוטער טעכניק, ריטם, טאן און אויס־טייטשונג.

"קאפּיטאן קיד"

(שלוס פון זייט 7)

זי וועט זעען אז מען זאל אים אפּשיקן אין א אידישער היים.

אין א קורצער צייט ארום איז הייראם דענסאָן אָנגעקומען אין מערב קאנאדע אידישן ביתיתומים.

מיט באזונדערן פליס האט ער זיך גע־נומען צום לערנען העברייאיש, דאווגען און בענשן.

דעם ערשטן שבת וואס ער איז געווען אין ביתיתומים איז געווען א בר־מצוה פון א אינגל וועלכער האט געדאוונט פאר דעם עמוד, געלייענט די ספר־תורה און געהאלטן א דרשה. ער האט פון קיין זאך ניט פארשטאנען קיין וואָרט.

ער האט זיך צוגעשארט צו א אינגל און געפרעגט, ווי לאנג האט אים גענו־מען דאס אלעס אויסלערנען. — זעקס יאר איז געווען דער ענטפער.

— איך וועל דאס אלעס מאכן אין 3 יאר — האט ער מיט א פעסטן טאן דערקלערט.

און ער האט געהאלטן וואָרט. קאפּיטאן קיד איז ניט נאר דער ערשטער אין די "פּלייגראונדס", נאר איינער פון די ערש־טע אין סקול, אין חדר. דער בעסטער חזן פאר'ן עמוד, דער בעסטער בעל־קורא, דער בעסטער זינגער אין כאר און דער בעס־טער חבר וואס גאט האט ווען באשאפן.

דאנקזאגונג

דערמיט דריקן מיר אויס אונזער האר־ציקסטן דאנק צו מיס אסתר סירקין פאר איר גוטער מוזיקאלישער דערציאונג וואס זי ניט אונזער טאכטער אויף דעם געביט פון פּיאנא, וועלכע האט זיך איסגעצייי־כענט אין דעם מאניטאבער מוזיקאלישן פייערונגס קאנקורס. מיר ווינשן איר שטענדיקן דערפאלג און איר קאריערע אלס לערערן.

מר. און מרס. ל. אראנשטאק

Reliance
Ink
100 פּראָצענט קענדריען
די טינט אויף וועלכער איר קענט זיך פארלאזן.

א גענוגנדיקער זאפּאס
הייסע וואסער
פאר בלויז
$1.00
איינצאלן
באלאנס לייכטע טערמינען
שטעלט אריין אין אייער היים אן עלעקטרישן
וואסער היטער
טעלעפאן 132 848
Winnipeg Hydro
55-59 PRINCESS ST

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה

יעקב משה מיכאנאווסקי ע"ה איז גע־ווען א ווייניפּענער תושב פאר דיי לעצטע 24 יאר. ער איז געקומען אין קאנאדע פון מאהילעווער גובערניע (רוסלאנד).

דער פארשטארבענער לאזט איבער זיין פרוי, 3 זין (הערי, ארצי, נייטן), איין טאכטער, 1 שוועסטער, סאניע זלאטניקאוו און זיין מוטער און א שוועסטער אין רוס־לאנד.

דער פארשטארבענער איז באערדיקט געווארן דאנערשטאג, דעם ערשטן מאי, אויף דעם חיברו סיק בענעפּיט בית עלמין. אלע זיינע פריינט און באקאנטע, מיט וועמען ער איז געקומען אין נאענטע באר־רונג, דריקן אויס זייער טיפן באדויערן אויף זיין פרייטיקן טויט. תנצב"ה.

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה
מיט געבויגענע קעפּ שטייען מיר ביי דעם פרישן קבר פון אונזער באלובטן פריינט, מיר טרויערן צוזאמען מיט דער גאנצער פאמיליע אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ה. יאפּע
מר. און מרס. דוש. פעלדמאן

משה נחמן בוקאָווסקי ע"ה
אין טיפן טרויער טיילן מיר מיט דעם גרויסן צער מיט דעם פאטער און קוזינע גוליע און די קינדער אין זייער גרויסן פאר־לוסט. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער פאמיליע געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס.
דושארוש פעלדמאן
בעניטא, מאנ.

משה בוקאָווסקי ע"ה
צו זיין פרוי און קינדער און צו דער גאנצער פאמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיט־געפיל אין זייער גרויסן פאר־לוסט. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער פאמיליע געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. סעפּער
און פאמיליע
יארקטאן, סאסק.

משה בוקאָווסקי ע"ה
אנו משתתפים בצערה של מרת ג. בוקובסקי ומשפחתה.
יהי רצון שבמחיה תנחם היא וביתה ולא ידעו עוד כל צער ואנחה.
א. ווייסרוב וביתו

אבל כבוד על מות
משה בוקאָווסקי ע"ה
אברה גדולה עיר ווינניפעג, האיש היקר משה נחמן בוקאווי־סקי נאבד מאתנו, הוא היה מפורסם לעקני בחיותו נער בבן שרש עשרה שנה, היה בקי בשני סדרי גמרא בעל פה, בעל כשרון גדול היה הן בתורה והן בשער מדעים. נפלאתי לראות את זכ־רונו הנפלא גם בעת משכבו על עריש דוי. היה משתמש בכתרו של תורה ומיפיו היה נובע חכמה ובינה. ונוכל להמליץ עליו מאמר תלמודי כך דמך רבי סימון בר זכרי עאל רבי עילאי ואפּסר עליו והחכמה מאין תמצא ואיזה זו. מקום בינה. ובדור יתמי כזה תלמיד חכם שמת מי מביא לנו תמורתו. ד' ינחם את אביו הזקן ואשתו הנרובה שהיא. היתה עוזרת ומשענת לו עד לרגעין האחרונים ובנו חנון מם וכל משפחתו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
שלום לעפרו.
הרב שמואל דוד פרידמאן
חזן ומטיף בעיר ווינניפעג

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה
מיט געבויגענע קעפּ שטייען מיר ביי דעם פרישן קבר פון אונ־זער באלובטן פריינט, מיר, ווינשן אין דער גאנצער פאמיליע אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער פאמיליע געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. יוסף שאר
769 מעקאלמען עווע.
(עלמוואוד)
און מרס. 5. קושנעראוו

משה בוקאָווסקי ע"ה
מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו דער קינדער ליא, בעלא אין דזשעא, צו דער מוטער און דער גאנצער פאמי־ליע אין זייער גרויסן פארלוס. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן.
יונגע הבונים

דבורה לאה פינסקי ע"ה
(עדמאנטאן)
עיני יהדו כמים דמעה, לשמוע אסונך הנורא ואת שברך הגדול כים, ידידי השו"ב מר. א. פינס־קי, לוקח אני חלק באסונך הנו־רא ובשברך הגדול. הה לפרח הנעים הזה הנקטף ולא עת. לא אמצא מלים לנחמך בהן כי גדול הכאב מאד. ד"ר ינחם אותך וימחה דמעה מעל פניך ולא תוסיף לדאבה עוד.
דידיך הרואבי,
רעוו. מ. קאליף ורעיתו
שו"ב ברידשיינע

אסתר וואולף ע"ה
אונזער הארציקסטע סימפּא־טיע צו די ברידער נאדראן אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבער שוועסטער. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן.
די היברו סיק בענעפיט סאָס.

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה
מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו דער אלמנה און יתומים און צו דער גאנצער פאמיליע אין זייער גרויסן פאר־לוסט. מיר ווינשן אייך אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
פּראָפּאָיסקער פרויען פאראיין

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה
מיט געבויגענע קעפּ שטייען מיר ביי דעם פרישן קבר פון בר. מיכאנאווסקי, און מיר טרויערן צוזאמען מיט דער פרוי און קינ־דער אין זייער גרויסן פארלוסט פון זייער ליבן מאן און פאטער. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
אפּיסערס און מיטגלידער פון
דער היברו סיק בענעפיט סאָס.

חיה ראבינאָוויטש ע"ה
אונזער טיפסטער מיטגעפיל צו די ברידער ראבינאוויטש אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי אין דער גאנצער משפחה אז זיי זאלן נעטרייסט ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
די היברו סיק בענעפיט סאָס.

יעקב משה מיכאנאָווסקי ע"ה
מיט געבויגענע קעפּ שטייען מיר אלע ביי דעם פרישן קבר און גיסן הייסע טרערן. מיר ווי־לען ניט גלויבן אז אונזער באר־ליבטער פריינט איז מער ניט צווישן די לעבעדיקע. אזוי יונג אין יאהרן, ארובער פערציק. דער־פאר איז דער ווייטיק אזוי גרויס און שמערצאלאר.
קינדער טרייסטן,
און מער ניט האבן פארלוסטן.
פון קיין צער ניט וויסן
און קיין טרערן פארגיסן.
מרס. זלאטניקאוו
608 מאניטאבא עווע.
מר. און מרס. ש. סיגאל
591 מאונטען עווע.
איזידאר פעלצנער
540 פלאראַ עווע.
מר. און מרס. מ. מ. זלאטניקאוו
540 פלאראַ עווע.

Grant's
BEST PROCURABLE
Scotch Whisky
BOTTLED & GUARANTEED BY
William Grant & Sons Ltd.
TRADE MARK
DISTILLERIES.
THE GLENFIDDICH AND BALVENIE-GLENLIVET, DUFFTOWN SCOTLAND
דאס איז דער אריגינעלער לייבל אויף יעדער פלעשל פון גרענטס "בעסט פּראָקיוריבל" סקאטש וויסקי. ניט אכטונג אויף דעם ביי די פאר־קויפער און פארלאנגט צו באקומען דאס.

רעדוצירטע פרייזן
רעד ראָז
טיי
רעד ראָז
גרין לייבל
1-lb. 65c.
שזוארצע טיי
½-lb. 33c.
רעד ראָז
דזשאפּאן גרין טיי
1-lb. 70c.
½-lb. 35c.
רעד ראָז
בלין לייבל
1-lb. 80c.
שזוארצע טיי
½-lb 40c.
רעד ראָז
אָראנדזש פּיקא
1-lb. 90c.
½ lb. 45c.
דאס זיינען טייען וואס גיבן דאס סאמע בעסטע אין טיי ווערטן.
35 יאר רעפּוטאציע הינטער זיי.
רעד ראָז טיי "איז גוטער טיי"
איר קאנט איצט קויפן פון אייער גראָסערי מאן צו די רעדוצירטע פרייזן דעם רעד ראָז טיי וואס ער האט אין סטאק. מיר קערן צוריק צו דעם גראָסערי מאן דעם פאל אין דעם פרייז. מיר טראגן דעם פארלוסט.
T. H. Estabrooks Co. Limited
WINNIPEG MANITOBA